

ТАЗИТДИНОВА

Вікторія Андріївна
viktoriya.tazitdinova@mzeid.in

УДК 339.5

МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ І КОНТРОЛЮ ІМПОРТНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІREGULATION AND CONTROL MECHANISMS OF IMPORT
ACTIVITYстудент, Одеського навчального
політехнічного університету

Стаття присвячена визначенню змісту імпоротної діяльності та імпоротної операції. В статті проаналізовано механізми регулювання і контролю імпоротної діяльності.

Стаття посвящена определению импортной деятельности и импортной операции. В статье проанализированы механизмы регулирования и контроля импортной деятельности.

The article is devoted to the definition of the content of import activities and import operations. The article analyzes the mechanisms of regulation and control of import activities.

Ключові слова: імпортна діяльність, регулювання імпоротної діяльності, контроль імпоротної діяльності

Ключевые слова: импортная деятельность, регулирование импортной деятельности, контроль импортной деятельности

Keywords: import activity, regulation of import activity, control of import activity

ВСТУП

Діяльність кожного господарюючого суб'єкта в сучасних економічних умовах є предметом уваги широкого кола учасників ринкових відносин, які зацікавлені в результатах його функціонування. Тому формування та розвиток вітчизняної економіки залежить від вирішення проблеми зовнішньоекономічних зв'язків, тому що вони відіграють значну роль у національній економіці, істотно впливають на темпи економічного росту в Україні. Ефективне управління імпортними операціями неможливе без науково-обґрунтованого підходу до розв'язання комплексу задач їх інформаційного забезпечення, які вирішуються в системі обліку і аналізу. Саме тому ця стаття присвячена механізму проведенню імпортних операцій.

Проблема сучасного стану проведення імпортних операцій в Україні є досить актуальною на даний момент. Найбільш ґрунтовно ця проблема розглянута у працях таких вітчизняних вчених: Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, Л.О. Кадуріної, М.В. Кужельного, Є.В. Мниха, М.С. Пушкаря, В.В. Сопка, М.Г. Чумаченька та інших.

МЕТА РОБОТИ проаналізувати і оцінити механізм регулювання імпортних операцій в Україні, уточнити місце і зміст імпортних операцій у системі зовнішньоекономічної діяльності та конкретизувати економічно-правове значення і сутність імпортних операцій.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти та Міжнародні стандарти аудиту. При проведенні дослідження використано методи структурно-

логічного аналізу, порівняння та узагальнення вимог Міжнародних стандартів аудиту та законодавства.

РЕЗУЛЬТАТИ

Здійснювати операції пов'язані з зовнішньоекономічною діяльністю підприємства можуть лише висококваліфіковані спеціалісти, які знають міжнародні правила розрахунків, а також володіють нормативною базою по регулюванню порядку проведення операцій в іноземній валюті в Україні та за її межами. Імпортні операції залишаються основним джерелом валютних надходжень підприємств-резидентів. Створення у сфері імпортних операцій сприятливих законодавчих та податкових умов для українських підприємств буде стимулювати збільшення обсягів притоків іноземної валюти в державу.

У загальному розумінні імпорт - (імпорт товарів) - це купівля українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності у іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів із ввезенням їх на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами.

Імпортна операція – комерційна діяльність, що пов'язана з закупівлею та ввезенням в Україну іноземних товарно-матеріальних цінностей для їх наступної реалізації на внутрішньому ринку або використання у виробничо-господарській діяльності.

До імпортних операцій відносяться: придбання товарно-матеріальних цінностей від іноземних постачальників на умовах комерційного кредиту; ввезення товарно-матеріальних цінностей або отримання послуг в порядку бартерних угод; ввезення товарів в рахунок централізованих імпортних закупок; придбання товарно-матеріальних цінностей та послуг з оплатою готівкою; отримання товарно-мате-

ріальних цінностей та послуг в якості безоплатної допомоги.

Вихід на міжнародний рівень суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності повинен забезпечити зміцнення їх фінансово-економічного становища та становища держави в цілому. Сприяти цьому повинні сучасні підходи до управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, які базуються на економічному обґрунтуванні кожної операції, оцінки ефекту і ефективності від її здійснення. Досвід діяльності підприємств України на зовнішньому ринку підтверджує необхідність врахування його особливостей при оцінці вигідності зовнішньоекономічних операцій та проектів. Слід враховувати перспективну зміну попиту на продукцію та можливість зміни обсягу виробництва, коливання світових цін на ресурси та готову продукцію, зміну витрат на виробництво зі зміною обсягу випуску продукції. Врахувати всі чинники надзвичайно важко, а в багатьох випадках і неможливо. Але із збільшенням кількості врахованих чинників достовірність результатів розрахунків зростає.

Складність зовнішньоекономічних операцій не дає змоги жорстко формалізувати всі чинники впливу, в зв'язку з чим система розрахунків не обов'язково повинна мати єдиний критерій. Можливе існування двох і більше критеріїв залежно від інтересів залучених до проекту учасників.

Успіх проведення імпорتنих операцій та реалізація міжнародних проектів залежить не лише від достовірності економічної оцінки, а й від досвіду, інтуїції, знань спеціалістів та керівників, відповідальних за їх здійснення. Важливим при цьому є використання аналогів та попереднього досвіду, володіння інформацією про партнерів, вміння вести переговори. Самі по собі розрахунки не гарантують успіху, але є відправною точкою при прийнятті рішень.

Товари, що імпортуються на територію України, підлягають обов'язковій сертифікації на їх відповідність фармакологічним, санітарним, фітосанітарним, ветеринарним та екологічним нормам, якщо такі вимоги діють і щодо аналогічних товарів національного виробництва згідно з законами України.

Імпорتنі товари можна придбати на різних умовах поставки, передбачених міжнародними правилами «Інкотермс-2010». Облік імпорتنих товарів ведеться у фактурній вартості, під якою розуміють вартість самого товару, вартість тари й упаковки, яка оплачується іноземному постачальникові відповідно до контракту. Імпорту (фактурну) вартість товару, яку зазначають у рахунку-фактурі іноземного постачальника, визначають з умов поставки товару.

На товари, що ввозяться на митну територію України, нараховуються митні збори. Ставки митних зборів залежать від виду товару та нараховуються у відсотках до фактурної вартості товару.

Мито та митні збори, не сплачені своєчасно або у терміни, на які було надано відстрочку, стягуються згідно з розпорядженням митних органів в обов'язковому порядку. При цьому нараховується пеня починаючи з першого дня настання терміну погашення заборгованості до дати її сплати включно у таких

розмірах: з мита – 0,5% за кожний день прострочення; з митних зборів – 0,5% за кожний день прострочення. Надмірні суми сплаченого мита та митних зборів підлягають поверненню власнику за його вимогою протягом року з моменту митного оформлення.

Товари, що ввозяться в Україну, обкладаються податком на додану вартість та акцизним збором (підакцизні товари) за ставками згідно з чинним законодавством. Оподаткуванню підлягають імпорتنі товари, ввезені суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, а також громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи. Ці товари можуть використовуватись для власних і виробничих потреб, реалізації у вільному обігу; мати статус імпортованих тимчасово, а також таких, що ввезені на правах комісії та реекспортовані незалежно від країни походження. Кошти з кожного виду платежу (ПДВ та акцизний збір) перераховуються окремими платіжними документами (платіжними дорученнями з відмітками банку про сплату, прибутковими ордерами та векселями авізованими) у національній валюті України і надходять на депозитні рахунки митних органів, звідки перераховуються до Державного бюджету. Об'єктами оподаткування ввезених на територію України товарів є:

– для акцизного збору на підакцизні товари – їх митна вартість, визначена за курсом Національного банку України на дату подання вантажної митної декларації в митний орган з урахуванням фактично сплачених сум мита та митних зборів;

– для податку на додану вартість – їх митна вартість, визначена за курсом Національного банку України на дату подання вантажної митної декларації в митний орган з урахуванням фактично сплачених сум мита, митних зборів та акцизного збору (з підакцизних товарів).

Підставою для нарахування і сплати податку на додану вартість та акцизного збору є вантажна митна декларація (ВМД), де нараховані суми ПДВ і акцизного збору показуються окремими рядками (нарахування податку на додану вартість та акцизного збору, що підлягають сплаті, проводиться у графі 47 ВМД та у додаткових аркушах до неї).

При укладанні контрактів на імпорт товарів в Україну резидент повинен використовувати такі форми розрахунків з нерезидентами, які передбачені міжнародною практикою, з урахуванням чинного законодавства України на момент здійснення розрахунків. Вибір конкретної іноземної валюти та форми розрахунків за зовнішньоторговельним контрактом визначається за згодою сторін та фіксується в умовах контракту.

Законодавством України закріплена можливість застосування методів митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоторговельної діяльності. Використання обох цих методів відповідає загальносвітовій практиці. За допомогою митно-тарифного регулювання більшість країн світу вирішують питання захисту національного виробника, поповнення державного бюджету та питання економічної безпеки країни взагалі.

Відповідно до ст.3 Закону України «Про Єдиний

митний тариф», єдиний митний тариф – це систематизований звід ставок мита, яким обкладаються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі цієї території. Єдиний митний тариф України встановлює на єдиній митній території України обкладення митом предметів, що ввозяться на митну територію України або вивозяться з цієї території. Ставки Єдиного митного тарифу України є єдиними для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форм власності, організації господарської діяльності та територіального розташування, за винятком випадків, передбачених законами України та її міжнародними договорами.

Застосування тарифних заходів ґрунтується на нормативних положеннях Митного кодексу, Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», а також Закону України від 15.02.1992 р. «Про Єдиний митний тариф» та Гармонізованої системи опису та кодування товарів, введеної Брюссельською конвенцією в 1983 р., яка являє собою номенклатуру, котра включає товарні позиції і субпозиції та цифрові коди, що до них належать, згруповані за певними ознаками за групами та розділами. Та базується на міжнародно-визнаних нормах і розвивається у напрямі максимальної відповідності до загальноприйнятих у міжнародній практиці принципів і правил митної справи.

ВИСНОВКИ

Заходи щодо регулювання імпорту товарів (продукції) в Україну є однією з складової економічної політики. І ці заходи головним чином базуються на імперативних мірах, які чітко встановлені чинним законодавством України та можуть включати в себе квотування, ліцензування, а також встановлення певних вимог щодо відповідності товару певним нормам, якісним характеристикам і т.д. Ефективна імпортна політика стратегія повинна спиратися на найбільш вигідні торговельні контракти, що дозволяють максимізувати прибуток.

Жодне підприємство не в змозі функціонувати та провадити здорову та корисну імпорتنу стратегію не маючи належного рівня розвитку фінансово-господарської діяльності. Здійснюючи зовнішньоекономічну політику держава застосовує економічні і адміністративні методи. Для більш ефективного здійснення регулювання в області зовнішньоекономічної діяльності державі необхідно приділяти більше уваги підвищенню ефективності іноземних капіталовкладень в цілому для економіки України, що забезпечить створення сприятливого інвестиційного клімату.

Щоб досягти збалансованості економіки і рівноваги внутрішнього ринку України, стимулювання прогресивних змін в економіці, створення сприятливих умов для входження економіки України в

систему міжнародного поділу праці, державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності повинно забезпечити захист всіх економічних інтересів України і законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Щоб успішно витримувати конкуренцію на світових ринках, вистояти в боротьбі за ринки збуту своєї продукції Україні необхідно: підвищити ефективність економіки, яка базується на розвитку ринкових відносин; всебічно збільшувати імпорتنу спрямованість зовнішньоекономічної діяльності; забезпечувати перехід до розрахунків з зарубіжними партнерами у вільноконвертованій валюті; удосконалити концепцію розвитку імпорتنих операцій.

Для того щоб уникнути негативних обставин в боротьбі за ринки збуту, суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності потрібно постійно слідкувати за змінами, які відбуваються в механізмі зовнішньоторговельного регулювання, знати відмінності національних митних режимів, норми та правила, які вводяться міжнародними угодами. Тобто, сутність державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків міститься у забезпеченні гармонії інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Решетняк К.Е. Експортно-імпорتنі операції як основа зовнішньоекономічної діяльності підприємства / К.Е. Решетняк // Управління розвитком. – 2012. – №3(124). – С.30–32.
2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: від 16.04.1991 р.
3. Закон України «Про Єдиний митний тариф»: від 18.02.1992 р.
4. Митний кодекс України: від 01.01.2003 р.
5. Про зовнішньоекономічну діяльність – Закон України N 4496-VI (4496-17) від 13.03.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 2
6. Шкурупій О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: [навч. посібник] / О.В. Шкурупій, В.В. Гончаренко, І.А. Артеменко. – К.: Центр учбової літератури, 2012.
7. Тюріна Н.М. Основи зовнішньоекономічної діяльності: [навч. посібник] / Н.М. Тюріна, Н.С. Карваца. – К.: Центр учбової літератури, 2013.
8. Решетняк К.Е. Експортно-імпорتنі операції як основа зовнішньоекономічної діяльності підприємства / К.Е. Решетняк // Управління розвитком. – 2012. – №3(124). – С.32.
9. Зінь Е.А. Основи зовнішньоекономічної діяльності [підручник] / Е.А. Зінь, Н.С. Дука. – К.: Кондор, 2009. – 432 с.
10. Козик В.В. Зовнішньоекономічні операції і контракти: [навч. посіб.] / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Я.С. Карп'як, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 608 с.